

Na prvotni trirazredni šoli so poučevali predmete trivialnih šol in ženska ročna dela. L. 1856 je šola postala štirirazredna, l. 1889 petrazredna, l. 1920 pa je dobila še šesti razred. Do l. 1889 je bila z vnanjo šolo združena še nedeljska šola, ki so jo obiskovale deklice različne starosti. Od l. 1893 do 1929 ji je bila priključena »gorska šola«, to je šola za deklice 16 vasi, ki so nad poldrugo uro oddaljene od mesta, v nji je bil pouk po enkrat na teden od marca do novembra.

Na vnanji šoli je okrog 400 učenk.

Predšolsko mladino iz Škofje Loke vzgajajo uršulinke v dveh otroških vrtcih, eden je za deklice, drugi za dečke.

Že izza prvih početkov vzdržujejo uršulinke tudi vzgojni zavod in z njim združeno notranjo šolo. Ta se je iz prvotne trirazrednice razširila v osemrazrednico, l. 1900 pa se je razdelila v osnovno in meščansko šolo. L. 1906 se je ustanovilo na zavodu učiteljsiše.

To je poročilo iz navedene knjižice.

¹ O klarisah v Loki piše podrobno, na arhivske vire oprto dr. P. Blaznik v svoji knjigi Škofja Loka in loško gospostvo, i. s. o ustanovitvi samostana na str. 106 do 108, o ukinitvi na str. 392—393; Po jožefinski reformi je bilo klarisam l. 1778 ukazano, naj odpro trivialno šolo, a so se temu odločno upirale z različnimi izgovori. Zato jih je zadela odločba, s katero so bili ukinjeni samostani, ki se niso ukvarjali z nego bolnikov ali s šolstvom oz. študijem.

² Kontemplativen — premišljujoč, ne-dejaven.

³ Takrat so podrli osrednji stolp, ki je stal na dvorišču, in zid, ki je zapiral dvorišče. Namesto gospodarskih poslopij so sezidali južni trakt med kapelo in okroglim stolpom ter v njem uredili dvorano in spalnice. Ob vhodnem traktu, kjer je vhod z dvorišča, so prizidali pritični in nadstropni hodnik. Za povezavo gradu s samostanom so zgradili po bregu zaprto stopnišče. Notranjost gradu so preuredili za namene šole in konvikta.

F. P.

NARODNA OBRAMBA NA TREBIJI 1918

Kronika šole na Trebiji 1891—1926, izpisek iz šolskega leta 1918—1919:

Narodna Obrana

6. novembra je tukajšnji učitelj Zirkelbach Viljem sklical v šolo možje in fante od 16.—52. leta, da se ustanovi »Narodna Obrana« v svrhu brambe imetja in življenja občanov, ki je ogroženo po bežeči, nedisciplinirani avstrijski vojski. Sestanka se je udeležilo precejšnje število mož in fantov. G. učitelj jim je razložil namen in pomen »Narodne Obrane«. Ker je bil g. učitelj Zirkelbach Viljem od občinskega »Narodnega sveta« imenovan poveljnikom »Narodne Obrane«, je isti takoj organiziral stražno službo. Postavil je stražo 7 mož pri mostu na Trebiji, tam kjer se združita cesti iz Zirov in Cirknega. Stražo 5 mož močno

pa je postavil na Zavoden. Ker začasno ni bilo več pušk na razpolago, se ni moglo postaviti močnejše straže. Pozneje, ko se je bežočin vojakom odvzelo več orožja, se je pa straža pri mostu pomnožila na 10 mož. V slučaju sile bi bila pa alarmirana cela Narodna Obrana, ki je močna 170 mož. Stražno službo je opravljala ena straža 12 ur. Prva straža se je postavila 6. novembra od 6. zvečer, ki je bila potem zamenjana ob 6. zjutraj z drugo stražo. 15. novembra ob 6. zvečer se je prenehalo stražiti, ker je do takrat že prešla vsa soška armada preko naših ozemelj. Pri nas je šlo vse gladko. Zgodile se niso nikake nasilnosti ali tatvine. Ker je »Narodna Obrana« izvršila svojo nalogo ter postala po prehodu bežoče armade čez naše kraje brezpredmetna, se je razpustila.

Prepisal France Štukl